

Dr. Hakkı Gürsöz

TİTCK
Kurum Başkanı

Türkiye'nin jeopolitik ayrıcalığı ülkemize hemen yanı başında büyümekte olan potansiyel piyasalarda ihracat olanağı tanımaktadır. Bu açıdan Türkiye, dinamik ve gelişim açısından umut vadeden bir pazardır.

Uluslararası kural ve standartların uygulandığı Türkiye ilaç sektörü ise AB ülkeleri ile kıyaslanabilir bir teknolojik düzeye sahiptir. Hâlihazırda ise mevcut kapasitenin %65-70'i kullanılmaktadır.

"İlaçta Yerelleşme Projesi" ile amacımız, kullanamadığımız bu kurulu kapasiteyi harekete geçirmek, ihracat odaklı büyüme ile Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu ileri teknolojiyi sağlayacak adımların atılmasıdır.

10. Kalkınma Planı Sağlık Endüstrileri Yapısal Dönüşüm Programı ile yüksek katma değerli ürün üretebilen, küresel pazarlara ürün ve hizmet sunabilen ve yurt içi ilaç ve tıbbi cihaz ihtiyacının daha büyük bir

kısmını karşılayabilen bir üretim yapısına geçilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda orta vadede yerli üretim kapasitesinin artırılması amacıyla ilaçta yerelleşme çalışmaları başlatılmıştır.

İlaçta yerelleşme projesi sonunda Türkiye'de üretilebileceğini öngördüğümüz miktar yaklaşık 6,1 milyar lira, şimdiye kadar yerleşen ürün sayısı 577, karşılığı ise yaklaşık 2,85 milyar liradır.

Yatırım ortamının öngörülebirliliğinin artması ve ihracat potansiyeli yüksek bir konumda olması sebebi ile cazip hale gelen ülkemiz ilaç pazarı, birçok ulusal ve uluslararası firmanın yatırım projelerini çekmektedir.

"İlaçta yerelleşme projesi sonunda Türkiye'de üretilebileceğini öngördüğümüz miktar yaklaşık 6,1 milyar lira, şimdiye kadar yerleşen ürün sayısı 577, karşılığı ise yaklaşık 2,85 milyar liradır."

Yatırım projeleri SEYK'e (Sağlık Endüstrileri Yönlendirme Komitesi) sunulmuş ve komite tarafından değerlendirme aşamasındadır.

Firmaların yatırım projeleri biyoteknolojik ürünler başta olmak üzere yüksek teknoloji ve kat-

ma değerli ürünlerin üretimini taahhüt etmektedir.

Yatırım projelerinin en önemlilerinden biri de "Yerli Plazmadan Plazma Ürünleri Üretimi Projesi"dir. Bu projenin kamu maliyesine etkisinin 7,9 milyar lira olması öngörülmektedir.

Aşı yerelleşme projelerine ise ilk etapta %100 ithalat bağımlı olduğumuz "Hepatit-A Aşısı Yerileştirme Projesi" ile başlanmıştır. Bu projenin hayata geçirilmesi ile kamu maliyesine 860 milyon lira katkı sağlanması ve 100 milyon doların üzerinde ihracat potansiyeli oluşması beklenmektedir.

Sağlık Endüstrileri Yönlendirme Komitesi'nin gündemlerinden bir diğeri de Tıbbi Cihaz Yerelleşme Projesi'dir. Proje kapsamında tıbbi sarf malzemeleri ve tıbbi cihazlar bütüncül bir şekilde ele alınmıştır. Proje için ilk etapta ileri teknoloji gerektiren cihazlardan manyetik rezonans görüntüleme, bilgisayarlı tomografi, dijital röntgen, ultrasonografi cihazı ve hasta başı monitörünün yerileştirilmesi kapsamında değerlendirilmesi planlanmıştır.

Proje ile ilgili istekli firmalar Sağlık Endüstrileri Yönlendirme Komitesi'ne sunumlarını yapmıştır. Komite tarafından proje değerlendirme süreci devam etmekte olup sürecin hızlı bir şekilde sonuçlandırılması amaçlanmaktadır. Tıbbi Görüntüleme Cihazları Yerileştirme Projesi'nin tamamlanması ile birlikte öngörülen kamu mali etkisi ise yaklaşık 5,8 milyar liradır. Bu projenin akabinde diğer tıbbi cihazların da

yerelleştirme çalışmaları devam edecektir.

Kısaca, tıbbi cihaz alanında üretici sektör ve diğer kamu kurumlarımız ile birlikte atılması gereken çok önemli adımlar bulunmaktadır. Ülkemizde kaliteli ve güvenli tıbbi cihaza ulaşımın artırılması ve üretim yerlerinin envanterinin çıkartılması çalışmaları devam etmektedir.

Yerli ilaç sektörümüz hızla büyümeye devam ediyor

İlaçta yerleşme konusunda yapılan çalışmaların bir neticesi olarak 2016 yılında kutu bazında %75 olan imal ilaç oranı 2017 yılında %80'e çıkmıştır. Değer bazında 2016 yılında %42 olan imal ilaç oranı ise 2017 yılında %45'e yükselmiştir.

Kurumumuz 2017 yılında 699 adet ilaç ruhsatı vermiştir. Söz konusu ruhsatların 561'i imal (yerli) ilaç, 138'i ithal ilaç ruhsatıdır. Veriler, 2017 yılında verilen ilaç ruhsatlarının yaklaşık %80'inin yerli ilaç ruhsatı olduğunu göstermektedir.

Yerleşen ve Türkiye'de yatırım yapan firmalara ruhsat sürecinde öncelik tanınmaktadır. Kısaca, ülkemizde yerli ilaç sektörü gün geçtikçe büyümeye devam etmektedir.

2018 yılı itibarıyla Türkiye'de 88'i ilaç üretim tesisi, 11'i radyofarmasötik ürün üretim tesisi (görüntüleme kullanılan ilaçlar), 10'u hammadde üretim tesisi, 9'u insan doku ve hücre merkezi, 94'ü medikal gaz tesisi ve 54'ü sekonder ambalajlama yeri olmak üzere toplam 266 yerli tesis bulunmaktadır. Yerleşme çalışmalarının bir sonucu olarak 2017 yılında mevcut üretim tesislerine toplam 29 üretim hattı daha ilave edilmiştir.

Hâlihazırda 21 firmamız Biyoteknoloji Platformu'na dâhil olmuştur. İlaç alanında geleceğin teknolojisi olan biyoteknolojiye yatırım yapılmaya başlanmıştır. Yapımı başlanan tesislerin toplam yatırım maliyeti 4 milyar lirayı bulmaktadır. Sadece 2017 yılında yerli üretilecek ilaçların üretim hatları için sektörümüz tarafından 1 milyar liralık yatırım yapılmıştır.

"Yerleşen ve Türkiye'de yatırım yapan firmalara ruhsat sürecinde öncelik tanınmaktadır. Kısaca, ülkemizde yerli ilaç sektörü gün geçtikçe büyümeye devam etmektedir."

Start-up modeli

Yerleşmedeki temel hedefimiz şüphesiz yerli etkin maddesini ve ilacını üreten bir ülke hale gelmektir. Bunun için dünyada uygulanan model ise "start-up" modelidir.

Gelişmiş ülkelerde kabul gören ve ülkemizde yeni başlayan bu iş modelinin kelime anlamı "başlangıç noktası"dır. Bu terim, sıfır noktasında işe başlayan şirketler için kullanılmaktadır.

İlaç sanayinde de ürün geliştirme ve Ar-Ge faaliyetlerini yürütme tüm dünyada bu yolla yapılmaktadır. Yani küresel ilaç firmaları molekül geliştiren ve potansiyel gördükleri küçük start-up şirketlerini satın almakta ve bu projelerin sanayiye dönüşmesini sağlamaktadır.

Artık kendi ilacını geliştirmek isteyen ülkemiz için de start-up uygun bir modeldir. Bu modelde araştırma-geliştirme için gereken süre, üniversiteler bünyesindeki "Teknokent"lerde kurulan şirketlerde geçecektir.

Söz konusu süreçte doktora öğrencileri çalışacak, tezlerini hazırlayacak ve bilgi birikimi oluşacaktır. Bundan sonraki adım ise yerli ilaç sanayimizi bu şirketlere yatırım yapmaya teşvik etmektir.

Bu amaçla kurumumuz yakın zamanda bir çalıştay düzenlemeyi planlamaktadır. Çalıştay sayesinde mevcut start-up şirketlerinin potansiyelini görmeyi, start-up'tan sanayileşmeye geçiş süreci üzerindeki sorunlarla ve çözüm yollarıyla ilgili tartışma ortamı yaratmayı planlamaktayız. Bu sayede hem bir yol haritası çizilecek hem de yerli sanayiyile üniversitelerimiz bir araya getirilecektir.

İlaç ve Tıbbi Cihazda Yerleşme Projesi'yle ülkemizin Ar-Ge ve üretim anlamında dünyada söz sahibi ülkelerden biri haline gelmesini hedeflemekteyiz. Bu doğrultuda çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürüyoruz.

Turgut Tokgöz

IEIS
Genel Sekreteri

Türk ilaç endüstrisi, köklü geçmişi, üretim kapasitesi, yüksek katma değer ve ileri teknolojiye dayanan yapısı ve nitelikli insan gücü ile ülkemiz açısından stratejik bir öneme sahiptir.

Endüstrimizde faaliyet gösteren yaklaşık 500 kuruluş, uluslararası standartlarda 74 üretim tesisi bulunuyor. 35 bin çalışanımızla, ülkemizin artan ve yaşlanan nüfusuna 11 binden fazla ürün sunuyoruz.

Yerelleşme projesinin ilk üç fazında ilerleme kaydedildi

Son yıllarda endüstrimizin gündemindeki en önemli konulardan biri yurt içi üretim. IEIS olarak ülkemizin küresel bir ilaç üretim merkezi olması öncelikli hedeflerimizden.

Endüstrimizin sahip olduğu üretim teknolojisi ile kapasitesini değerlendirmek üzere ithal ettiğimiz ürünlerin yurt içinde üretiminin sağlanması yönündeki çalışmalara var gücümüzle destek sağlıyoruz. Bu kapsamda uygulamaya konulan ilaç sektö-

ründe yerelleşme ve teknolojik dönüşüm hamlelerini gönülden destekliyoruz.

Sağlık Bakanlığımızın önderliğinde 2016 yılında hayata geçirilen "İlaç Sektöründe İthalatın İmale Geçiş Uygulaması" ile ilaç pazarında yurt içi üretimin payının değer olarak %40'lardan %60'a çıkarılması hedefleniyor.

"Firmalarımız, Ar-Ge faaliyetlerine ayırdıkları payı her geçen yıl artırıyor ve birçok farklı alanda inovatif çalışmalar gerçekleştirerek yeniliğe yatırım yapıyorlar. Endüstrimizdeki akredite Ar-Ge merkezi sayısı bugün itibarıyla 27'ye ulaşmış durumda."

Sektörümüz adına büyük önem taşıyan bu projenin ilk üç fazında ilerleme kaydedildi. Dördüncü ve beşinci faz hazırlık çalışmalarına da başlanmış durumda.

Bu uygulama sektörümüz adına büyük önem taşıyor ve biz de destekliyoruz

Uygulamanın üretimimizdeki artış eğilimini olumlu etkileyeceği açık. Sanayi üretim endeksi verilerine göre, ilaç sektöründe üretim 2014'ten bu yana çift ha-

neli büyüme gösteriyor. Son 10 senede üretim %87 arttı.

Bu süreçte endüstri, yeni teknolojilere yatırım yapıyor, kapasite kullanımını ve istihdamını artırıyor. Doğal olarak uygulamayla ithalat azalacak.

Dış ticaretimizdeki iyileşme bununla sınırlı kalmayacak. Global firmalarla yaptığımız üretim anlaşmaları aynı zamanda söz konusu ürünlerin ihracatını da içerdiği için ihracat da artacak.

Uygulamanın sektörümüz ve ülkemiz adına çok büyük önem taşıdığına bilincine faaliyetlerimizi sürdürüyor, bu projeyi sonuna kadar destekliyoruz.

Diğer yandan, henüz kısıtlı şekilde ürettiğimiz, bu nedenle de ithal ettiğimiz ilaçların tutar olarak büyük oranını biyoteknolojik ilaçlar oluşturuyor. Sektör olarak ithalata bağlı bir biyoteknolojik ilaç tedarik modelinin ülkemiz için sürdürülebilir olmadığına bilincindeyiz.

Endüstrimiz için hedefimiz Ar-Ge yetkinliğini artırmış, özellikle biyoteknoloji alanında olmak üzere, daha yüksek katma değerli ürünler üreten, küresel bir ilaç üreticisi ve ihracatçısı konumuna gelmemizdir.

Kendi molekülünü geliştiren bir ülke haline geleceğimize inanıyoruz

Endüstri olarak uluslararası rekabet gücümüzü korumak ve global bir oyuncu olmak için Ar-Ge yetkinliğimizi artırmak ve biyoteknolojik ürünler üret-

mek için çalışmalarımız yoğun bir şekilde devam ediyor.

Bugün endüstrimiz katma değerli eşdeğer ilaç, kombine ürün ve biyobenzer ilaç geliştirilmesi alanlarında çalışmalarını yoğun şekilde sürdürüyor.

Çabalarımızla kendi molekülünü geliştiren bir ülke haline geleceğimize de yürekten inanıyoruz. Firmalarımız, Ar-Ge faaliyetlerine ayırdıkları payı her geçen yıl artırıyor ve birçok farklı alanda inovatif çalışmalar gerçekleştirerek yeniliğe yatırım yapıyorlar.

Endüstrimizdeki akredite Ar-Ge merkezi sayısı bugün itibarıyla 27'ye ulaşmış durumda. İlaçta Ar-Ge harcaması 2010 yılında 92 milyon lira iken 2016 yılında %138 artışla 219 milyon liraya ulaştı.

Dünyada biyoteknolojik ilaçların kullanım oranı %20'lerde ve artmaya devam ediyor.

Ülkemizde de benzer bir durum söz konusu. Türkiye'de biyoteknolojik ilaçlar 2016'da 3,4 milyar lira ile reçeteli ilaç pazarı içerisinde yaklaşık %16,5'lik bir paya sahip.

Biyoteknoloji alanında hedefimiz bu ürünlerin ülkemizde üretilmesi ve ihraç edilmesi

Biyoteknoloji alanında endüstrimizin yetkinliğini ve rekabet gücünü artırmak, ülkemizde bu alanın gelişimine daha etkin bir katkı sunmak amacıyla 2016 yılı sonunda Türkiye Biyoteknolojik İlaç Platformu'nu kurduk.

Platform, biyoteknoloji alanında ülkemizde geliştirme ya da üretim faaliyeti olan veya bu faaliyetleri planlayan tüm ilaç firmalarına açık bir oluşum. Şu an bu platformda İEİS üyesi olan ve olmayan 21 ilaç firması bulunuyor.

cari açığımızı azaltacak ve endüstrimize rekabet üstünlüğü sağlayacaktır.

Ülkemizde Ar-Ge ve biyoteknoloji teşviki konusunda çok önemli adımlar atıldığını seviyerek görüyoruz.

"Biyoteknoloji konusunda gerekli atılımı sağlayarak bu ürünleri ülkemizde geliştirmemiz ve üretmemiz bilgi ve teknoloji birikimimizi artıracak, cari açığımızı azaltacak ve endüstrimize rekabet üstünlüğü sağlayacaktır."

Firmalarımız ülkemizi biyoteknoloji gibi stratejik bir alanda geliştirmek için var güçleriyle çaba gösteriyorlar; bu alana uzun vadeli bakış açısıyla, yüksek maliyetli yatırımlar yapıyorlar.

Platform üyelerimizin biyoteknoloji alanında bitmiş ve devam eden fizikî yatırımları 820 milyon dolar, yine yapılmış ve devam edecek olan Ar-Ge çalışmalarına ilişkin harcamaları da 485 milyon dolar tutarında. Gelecek 5 yılda bu alanda önemli çıktılar bekliyoruz. Öncelikli hedef bu ürünlerin ülkemizde üretilmesi, ardından ise ihraç edilmesidir.

Bahsettiğimiz hedefler için destekleyici iklimin yaratılması da gerekiyor

Biyoteknoloji konusunda gerekli atılımı sağlayarak bu ürünleri ülkemizde geliştirmemiz ve üretmemiz bilgi ve teknoloji birikimimizi artıracak,

Bu adımlar, sektörün bu alana ilgisini ve yatırım iştahını da artırıyor. Ancak rakiplerimizle etkin rekabet edebilmek için kamunun Ar-Ge ve biyoteknoloji yatırımlarına sağlayacağı desteğin artırılmasına ve farklı teşvik mekanizmaları kurgulanmasına ihtiyaç bulunuyor.

Bu teknolojinin geliştirilmesi çok yüksek maliyetli bir süreç olduğundan, kamu desteklerinin nakdi teşvik haline dönüşmesi son derece kritik önemde.

Firmaların Ar-Ge'ye ayırdıkları pay baz alınarak pozitif ayrımcılık sağlayan bir sistemin kurgulanması da bu alandaki gelişimimizi daha da hızlandıracaktır.

Ayrıca, hedefimizi destekleyici bir mevzuat ikliminin yaratılması, özellikle ruhsatlandırma, fiyatlandırma ve geri ödeme sisteminin yatırımı anlamlı kılacak nitelikte düzenlenmesi gerekiyor.

Av. Deniz Merve Ersoy Pınar
DP HUKUK & DANIŞMANLIK

Sağlık sektörü, odağında insan olan ve insana dair gelişimlerle aralıksız gelişim ve dönüşüm gösteren bir sektör. Hızlı nüfus artışları, insanın yaşama süresinin artması, varlığından haberdar olunmayan hastalıkların bilim ve teknolojiye gelişmelerle tespit edilmesi ve yeni hastalıkların ortaya çıkması sektörü devamlı dinamik halde tutuyor. İnsanın yaşamaya devam etme dürtüsü ve arzusu da ilacın ekonomik anlamdaki önemini gerek küresel gerekse yerel anlamda hissettiriyor.

İlaç Endüstrisi İşveren Sendikası'nın (İEİS) ilan ettiği verilere göre dünya ilaç pazarı 2016 yılında 1,1 trilyon dolara ulaştı. Türkiye açısından bakıldığında ise her ne kadar 2015–2016 rakamları arasında ufak bir düşüş olsa da 2010'dan itibaren ihracat verileri incelediğinde ilaç ihracatında istikrarlı bir artış olduğundan söz etmek mümkün; fakat yine 2016 verilerine göre bu pazarda 16. sırada olan Türkiye'nin ilaç ithalatı 4.521 milyon dolar seviyelerindeyken ihracat rakamlarıysa maalesef 863 milyon dolar dolaylarında seyrediyor.

Ana kaynağını "64. Hükümet 2016 Yılı Eylem Planı"ndan alan yerelleşme süreci böyle bir atmosferde başladı.

İşte böyle bir atmosfer içerisinde 2016 yılının mart ayı başında, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu (TİTCK) ve Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ortak bir duyuruyla yerelleşme sürecini halka duyurdu. Yerelleşme fikri ilaç pazarında faaliyet gösteren paydaşların birçoğu tarafından oldukça olumlu karşılanırken, madalyonun öbür yüzü olan geri ödeme sisteminden çıkarılma riski nedeniyle eleştiri yağmurlarına tutuldu.

Sürecin ülke ekonomisine katkısı yadsınamaz bir gerçek. Peki, şartlar uygun mu ve sürece bağlanan sonuçlar doğru mu?

Yerelleşme sürecinin istihdamın artması, yabancı yatırımın ülkeye çekilmesi ve Türkiye'deki kaynaklara olan ilginin artması sonucuna yol açacağı kuşkusuz. Ancak zamanlama doğru muydu? Yöntem doğru muydu? Hukuki altyapı hazır mıydı? Hepsinin de ötesinde sağlık sektörü böyle köklü bir düzen değişikliğine hazır mıydı? Bunların tamamı tartışılardursun, bir yandan da sürecin ilk basamağı olan 1. faz tamamlandı.

Bu doğrultuda birtakım ilaçların pasife alındığına / alınacağına dair bildirimler fiiliyatta da firma bazında gerçekleşirken, Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği (AİFD) Haziran 2017'de, SGK Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürlüğü'nün 08.02.2017 tarihli "Yerelleşme Sürecine İlişkin Duyuru"su kapsamında birtakım

ithal ilaçların geri ödeme listesinden çıkartılması (pasiflenmesi) kararının hukuki dayanağının olmadığını iddia ederek mezkûr idari kararın iptali için Danıştay'da dava açtı.

Süreç birçok açıdan sağlıklı bir şekilde ilerlese de bazı konular hala muğlaklığını koruyor.

Hâlihazırda 2. fazında olduğumuz süreçte 19.01.2018 tarihinde SGK bir duyuru ve ekinde bir liste daha yayınladı, ancak listede 25.04.2017 tarihli listeye göre yeni eklenmiş ilaç yok ve hatta bu listeden çıkartılan ilaçlar dahi var.

"Yerelleşme sürecinin sektör paydaşlarından gelen eleştiriler de dikkate alınarak gözden geçirilmesi halinde Türkiye ilaç sektörünü zenginleştireceği şüphesiz."

Bu noktada daha evvelki kararın iptal edilmesi için açılan davanın ne şekilde ilerleyeceği, bu yeni kararın idare hukuku anlamında yeni sorunlara yol açıp açmayacağı konunun tartışmalı noktalarından yalnızca birkaçı.

Peki, şu anda sürecin neresindeyiz?

Kısa bir süredir ivmesi azalan yerelleşme programının 3. fazının yaz ortası gibi yeniden hız kazanacağı sektörde konuşulanlar arasında. Fakat içinde bulunduğumuz hız kesme

sürecinde dahi bir yandan da 3. fazda ele alınacağı kabul edilen ürünler komisyonlar tarafından ilaç pazarındaki yeni gelişmeler dikkate alınarak yeniden değerlendirildi. Bu doğrultuda bazı ilaçların yerelleşme sürecinin yakın dönemde hız kazanacağı da başka bir gerçek.

Çeşitli haber kaynaklarının aktardıkları bilgilere göre, 2017 yılı yaz sonlarında yerelleşme programının 1.faz ve 2.faz aşamalarında firmalardan toplam 230 adet yerelleşme taahhüdü alındığı söyleniyor.

Bu rakamın aradan geçen 6 ayı aşkın süre sonucunda daha da artmış olması yüksek bir ihtimal. Ayrıca bu taahhütlerden Kurum'a yapılan başvurular ruhsatlandırılmaya başlanmışken taahhütler dışında da ithalden imale geçiş başvuruları yapıldığı yine sektörde konuşulanlar arasında.

Yerelleşme programının takviminin darlığı, yerelleşme konusunda tek başına karar alması mümkün olmayan çok uluslu firmaların Türkiye yapılanmalarının programa adapte olmasını zorlaştırıyor

İnsanın yaşamaya ve sağlıklı olmaya dair arzusunun hiç tükenmeyeceği ve hastalıkların da ortadan kalkma ihtimalinin olmadığı bir dünyada en büyük endüstrilerden biri olan ve bu pozisyonunu kaybetme ihtimali de olmayan global ilaç endüstrisinde söz sahibi olabilmek için yerelleşme programının büyük bir fırsat olduğu açık.

Gerçekten de programın istihdamda artışa, yerel hammadde satışının yükselmesine, ilaç üretimindeki ülke know-how'ın büyümesine, Ar-Ge faaliyetlerinin Türkiye'ye kaymasına, yatırımcıların ilgisinin artmasına, ihracat oranının artmasıyla cari açığın daha hızlı kapanmasına altyapı hazırlaması sektörün her kesiminin desteklediği ve memnun olduğu yönleri.

"Türkiye ilaç sektörü, üretim kapasitesi, bu konudaki lider dünya ülkelerindeki yüksek standartlara paralel mevzuat yapısı ve teknolojik potansiyeli açısından gelişmiş bir sektör."

Türkiye ilaç sektörü, üretim kapasitesi, bu konudaki lider dünya ülkelerindeki yüksek standartlara paralel mevzuat yapısı ve teknolojik potansiyeli açısından gelişmiş bir sektör.

Bu itibarla anılan öngörülerin gerçekleşmesi hakikaten mümkün; fakat bir yandan da yerelleşme programının takviminin darlığı ve kurumların zamanlama konusundaki hassasiyeti yerelleşme konusunda tek başına karar alması mümkün olmayan çok uluslu firmaların Türkiye yapılanmalarının programa adapte olmasını zorlaştırıyor.

Zira üretilecek ürünün son derece hassas bir ürün olması, ilaç üretim yöntemlerinin karmaşıklığı, ticari bilgilerin gizliliği meselesi, ilaç patentleriyle ilgili özel durumlar, firmaların kendilerinin içinde bulunduğu ekonomik ve ticari şartlar konunun dikkatle ve geniş bir zamanda ele alınmasını; yerelleşme kararı verilmesi halinde doğrudan tesis kuruluşuyla mı yoksa Türkiye'de hâlihazırda faaliyet gösteren bir tesisle mi ilerleneceği gibi konularda detaylı inceleme yapılmasını ve bu alanda karar verebilmek için de devlet destekleri ve teşviklerinin de dâhil olduğu birçok konunun da detaylı bir değerlendirmeye tabi tutulmasını gerekli kılıyor.

İthal edilmekte olan ilaçların yurt içindeki üretimini sağlaması, üretilen ürünlerin yurt dışı pazarlara da sunulması, Türkiye'nin küresel bir ilaç üretim merkezi olması, üretimin bölgeye kaymasıyla beraber gelen know-how'ın Ar-Ge alanındaki ülkesel yetkinliği de artırarak sağlık sektöründe yüksek katma değerli ürünler geliştirilmesini sağlaması açısından sektördeki tüm paydaşlarca desteklenen yerelleşme programının, programa dâhil olmayan yahut olamayan ilaçlar açısından geri ödeme listesinden çıkartılma ve dolaylı olarak ilaca erişimde yaşanabilecek güçlükler ve halk sağlığı açısından yapılan eleştiriler de dikkate alınarak en azından süreçler anlamında gözden geçirilmesi halinde Türkiye ilaç sektörünü zenginleştireceği şüphesiz.

Hasan Ulusoy

ULKAR HOLDİNG & NOBEL İLAÇ
Yönetim Kurulu Başkanı

Nobel İlaç, 1964 yılında tamamen yerli sermayeli bir şirket olarak kuruldu. "İnsan sağlığı için dünyanın her köşesinde güvenilir ve erişilebilir ürünler sunma" vizyonumuzla da yıllar içinde uluslararası platformda yüksek itibarlı bir konuma eriştik. Halen Türkiye'de iki, Kazakistan ve Özbekistan'da birer olmak üzere dört üretim tesisi ve yaklaşık 2.500 kişilik kadro ile faaliyetlerimize devam ediyoruz. Geniş bir yelpazede ve tüm kalite standartlarına uygun olarak ürettiğimiz ürünlerimizi yaklaşık kırk ülkeye ihraç ediyor, yirmi ülkede de tanıtım ve satış faaliyetlerimizi bu ülkelerde kurduğumuz kendi ekiplerimiz ile yürütüyoruz.

İlaca dair tüm alanlarda faaliyet gösteriyoruz

Ülkemizin ilaç ve eczacılık ürünlerinde her yıl yaklaşık dört milyar dolar seviyesinde dış ticaret açığı var. Biz, yurt dışındaki faaliyetlerimiz sayesinde yıllardır dış ticaret fazlası olan bir firmayız, yani ihracatımız ithalatımızdan fazladır. Bununla gurur duyuyoruz. İhracatımızın büyük kısmının kendi markaları-

mızla yapıyor olmasının değerini ayrıca vurgulamak gerekir. Halen bir ilacımız Türkiye'nin ilk ve tek uluslararası ilaç markası olarak ülkemizde üretilip 17 ülkeye aynı marka ile ulaştırılıyor.

Ar-Ge'den bitmiş ürüne, hammadde üretimi de dâhil olmak üzere ilaca dair bütün alanlarda aktif durumdayız. Çeşitli hastalıkların tedavisine yönelik geniş bir ürün yelpazemiz var ve sürekli yeni ürün geliştirme çalışmalarına devam ediyoruz. Her yıl bütçemizin yaklaşık %5'ini araştırma geliştirme çalışmalarımızın finansmanına ayırıyoruz.

2018'de iki büyük yatırım

2018 yılında iki büyük yatırımı hayata geçireceğiz. Düzce tesisimizde önce en ileri teknolojiye "High Bay" depomuzu, sonra da enjektabl üretim tesisimizi devreye alacağız. Çok önem verdiğimiz biyoteknoloji alanındaki yatırımlarımız hızla devam ediyor. 2013 yılında TÜBİTAK önderliğinde açılan 1007 kodlu "Biyobenzer İlaçların Yerli Olarak Geliştirilmesi ve Üretilmesi" projesine sunulan 23 firmaya ait 28 başvuru arasından seçilen ilk ve tek dosyaya sahip olmaktan gurur duyuyoruz.

Hücre üretiminden itibaren bütün aşamaların yerli olarak tamamlanacağı bu proje ile ilaçta dışa bağımlılığın azaltılması hedefine yönelik çok anlamlı bir adım daha atmış, ayrıca, faaliyette bulunduğumuz 20 ülkeye ihracat da yapacağımız için dış ticaret açığının giderilmesi açısından da ciddi bir katkı sunmuş olacağız.

54 yıllık köklü bir firma olan No-

bel'in ikinci 50 yılının en kritik projelerinden biri olan biyoteknoloji yatırımını hızlandırmayı ve hücre üretiminden itibaren tüm adımlarda bilgi birikimimizi artırmayı sadece Nobel adına değil, %100 yerli sermayeli bir firma olarak Türkiye adına da kritik bir sorumluluk olarak görüyoruz.

"Sağlık için her şeye değer inancı ile yaşam kalitesini yükseltmek ve insan sağlığı için dünyanın her köşesinde güvenilir ve erişilebilir ürünler sunmak amacıyla çalışıyoruz"

Yerelleşme politikasını destekliyoruz

Ülkemizde sağlık hizmetlerine erişim konusunda son yıllarda sağlanan gelişme hepimizi mutlu ediyor. Ancak herkes tarafından da bilindiği gibi bu hizmetin finansmanında sıkıntılar yaşanıyor. Cari açık sorunu ne yazık ki birçok şey olumsuz etkiliyor. Devletimizin 10. Kalkınma Planı'nda yer alan "Sağlık Endüstrilerinde Yapısal Dönüşüm Programı Eylem Planı" ve 2023 vizyonu çerçevesinde yurt içi ilaç ihtiyacının değer olarak %60'ının yerli üretimle karşılanması hedefi var. Çok değerli bulduğumuz bu tespit ve hedef doğrultusunda yıllardır yaptığımız katkıyı hız kesmeden sürdürmek azmindeyiz.

İlaç üretimi gibi devletimizce de

stratejik kabul edilen bir alanda dışa bağımlılık ekonomik boyutu dışında da ciddi bir problem olarak karşımızda. Dolayısıyla hem ülkemizde üretim kabiliyeti ve kapasitesi olduğu halde ithal edilen hem de yüksek teknoloji gerektiren ürünlerde yerli üretim olmazsa olmaz bir gerekliliktir. Nobel İlaç 54 yılda konvansiyonel ilaç geliştirme, üretme ve pazarlama alanlarında sağladığı başarıyı biyoteknolojik ürünlerde de göstermeye kararlıdır.

Mamul ilaç üretim tesisimiz, Düzce'de 42.000 m² alan üzerinde kurulmuş 38.500 m² kapalı alana sahip Türkiye'nin en büyük ilaç üretim tesislerinden biridir. Tesisimiz T.C. Sağlık Bakanlığı yanı sıra, Avrupa Birliği, Ukrayna, Rusya, Suudi Arabistan, Belarus gibi uluslararası

"2018 yılında iki büyük yatırımı hayata geçireceğiz. Düzce tesisimizde önce en ileri teknoloji'deki "High Bay" depomuzu, sonra da enjektabl üretim tesisimizi devreye alacağız. Çok önem verdiğimiz biyoteknoloji alanındaki yatırımlarımız hızla devam ediyor."

otoritelerin de denetimlerinden geçmekte ve iyi üretim uygulamaları açısından onaylanmaktadır. Çerkezköy'deki hammadde tesisimizde ise, GMP standartlarında etkin madde ve kaplanmış mikropellet üretiyoruz ve Asya, Avrupa, CIS (Bağımsız Devletler Topluluğu) ve Afrika ülkelerine ihracat gerçekleştiriyoruz.

Nobel'in misyonu "Sağlık için her şeye değer" inancı ile çalışarak yaşam kalitesini yükseltmek",

vizyonu ise "İnsan sağlığı için dünyanın her köşesinde güvenilir ve erişilebilir ürünler sunmak"tır. Yarım asrı geride bırakan tecrübesi ve saygın geçmişiyile %100 yerli sermayeli bir ilaç şirketi olarak, bundan sonrası için de, Ar-Ge ve üretim yatırımlarımızla insan sağlığına ve ekonomik büyümeye katkı sağlamak için üzerimize düşeni yapmaya devam edeceğiz.

Güldem Berkman

AMGEN TÜRKİYE
Genel Müdürü

Türkiye'deki ilaç sektörünün geleceğine baktığımızda, Amgen Türkiye olarak yenilikçi ve katma değeri yüksek ürünlerin yerel üretimi için önemli fırsatlar bulunduğunu öngörüyoruz. Yerelleşme politikaları çerçevesinde yerli üretimin ve Ar-Ge çalışmalarının ihracat ile birlikte ülkemizi gelecekte, dünya ilaç pazarında çok önemli bir noktaya taşıyabilecek unsurlar olduğunu söyleyebiliriz. Bu süreçte yerel üretim yapan ve Türkiye'deki hastalara ve sağlık sistemine değer katan şirketlere yeterli teşviklerin sağlanması ile bu alanda yapılacak yeni yatırımların önü açılacaktır.

Türkiye'de yalnızca üretim yapmıyor, yenilikçi tedavilere erişim için Ar-Ge çalışmaları yürütüyoruz

Yerel üretimi desteklerken burada teknolojik gereklilikler nedeniyle üretimi hemen mümkün olmayan önemli yenilikçi ürünler de bulunduğunu göz önünde tutmak önemlidir. Bu nedenle ilaç sektörü ve kamu iş birliğinin artırılması ve alternatif geri ödeme modellerinin hayata geçirilmesinin hastalarımıza en yeni

ve yenilikçi tedavilerin sunulması için kıymetli olduğunu düşünüyoruz. Hastalarımızın yenilikçi tedavilere erişimi için yoğun çaba harcıyor, karar vericilerle yakın iş birliği içinde çalışmaya büyük önem veriyoruz. Amgen Türkiye olarak Ar-Ge, üretim, istihdam ve ihracat olmak üzere ilaç endüstrisindeki değer zincirinin her aşamasındayız. Şirketimiz bu politika kapsamında klinik araştırmalara odaklanmaktadır. Türkiye'de sadece üretim yapmıyor, aynı zamanda birçok merkezde Ar-Ge çalışmalarımızı da yürütüyoruz.

"Amgen Türkiye olarak Ar-Ge, üretim, istihdam ve ihracat olmak üzere ilaç endüstrisindeki değer zincirinin her aşamasındayız."

Mevcut ürünlerin üretim kapasitesini artırarak yerli üretime destek veriyoruz

Amgen Türkiye bünyesindeki Mustafa Nevzat'ın Şekerpınar'da bulunan tesislerinde penisilin üretiminde Türkiye'deki tek üreticiyiz. Yenibosna ve Şekerpınar'da bulunan tesislerimizden dünya pazarlarına ilaç ihracatı gerçekleştiriyoruz. Ayrıca yerelleşme kapsamında mevcut ürünlerin üretim kapasitesini artırarak, ürünlerin pazardaki sürekliliğini sağlayarak yerli üretime destek veriyoruz.

Yüksek kaliteli ve güvenilir biyoteknolojik ürün üretiminin bilimsel yenilikler kadar önemli olduğunu

düşünüyoruz. Amgen'in yüksek teknoloji üretim tesisleri, güçlü prosesleri ve deneyimli ve donanımlı iş gücüne yaptığı büyük yatırımları biyoteknolojik ürün üretimine yönelik sarsılmaz taahhüdümüzü yansıtıyor. Özellikle ciddi hastalıkların tedavileri için hastaların ilaçlarımıza duydukları gereksinim nedeniyle bu taahhüdümüzü sonuna kadar bağlıyoruz.

İlaçların tasarımından geliştirilmesine, üretimine ve hastalara dağıtılmasına kadar her aşamada kaliteyi ön planda tutuyoruz. Amgen olarak üretim performansımızı 250'den fazla kalite kontrol aşaması ve bunların detaylı analizleri ile sürekli ileri taşımaya gayret ediyoruz. Kaliteyi en önde tuttuğumuz için Mustafa Nevzat çatısı altındaki fabrikamızın kalite standartlarını Amgen standartlarına getirmek için 40 milyon dolarlık ilave yatırım yapmış bulunuyoruz. Kalite ile birlikte ihracattaki şampiyonluklarımızı da uzun süre devam ettirebilmeyi hedefliyoruz.

Biyoteknolojide lider firmayız

"Katma Değerli Üretim" deyince yenilikçi ürünler geliştirmeyi anlamalıyız. Geleceğin ilaç şirketleri, bilginin önemini görebilen ve bu bilgiyi çok daha iyi kullanabilen, biyoteknoloji başta olmak üzere teknolojiye yatırım yapan, hastalıklara daha hedef odaklı ve bütünsel bakabilen firmalar olacak.

Amgen olarak misyonumuz hastalara hizmet etmek. Dünya çapındaki yaklaşık 20.000 çalışmamız ile bu misyona yürekten bağlıyız. Bu önemli çalışmanın beraberinde getirdiği ayrıcalığın da sorumluluğundan da tamamen farkındayız.

Bu misyondan aldığımız güçle biyoteknolojide lider firmalardan biriyiz. Biyoteknoloji alanındaki 40 yıla yakın deneyimimiz ile yalnızca biyolojik ürün geliştirmeye yönelik beklentileri artırmakla kalmamakta, aynı zamanda bu ürünleri üretecek kalite sistemlerini korumaya da devam ediyoruz.

Katma değerli üretim denilince özellikle biyoteknolojik ilaçların üretiminden bahsetmek gerekir diye düşünüyorum. Biyoteknolojik ilaçlar, genetik mühendislik teknikleri kullanılarak, hücresel DNA'nın değiştirilmesi suretiyle canlı hücrelerde üretilir.

Biyolojik ilaçlar, insan ve hayvan hücreleri, maya ve bakteriler gibi doğal kaynaklardan üretilen terapötik proteinlerdir. Bu ilaçlar büyük ve çok karmaşık moleküllerdir ve jenerik ürünler gibi daha yaygın küçük moleküllü ilaçların boyut olarak 200 ila 1.000 katı büyüklüktedirler. Daha odaklı tedavi imkânı sağlayan biyoteknolojik ürünler, kimyasal tedavilerin yetersiz kalabildiği noktalarda tedavi sürecine önemli bir değer katmaktadır.

Biyobenzerler ile hastalara ek tedavi seçenekleri sunuyoruz

Katma değerli üretim dediğimizde biyobenzerlerden de bahsetmek gerektiğini düşünüyorum. Biyobenzerler; bazı hasta ve hekimler için daha fazla tedavi seçeneği sunmayı ve sağlık masraflarını azaltma ve temel tedavilere hasta erişimini artırma potansiyelini vaat ediyor. Bir biyobenzerin referans ürünle tamamen aynı özelliklere sahip olması beklenmemekle birlikte, referans ürüne kıyasla güvenilirlik ve etkililik açısından klinik olarak anlamlı farklılıkları olmadığını gösterilmesi gerekir. Biz Amgen olarak yüksek kaliteli, güvenilir şekilde tedarik edilen biyobenzerler ile hastalara ek tedavi seçenekleri de sunmaktayız. Yüksek kaliteli ve güvenilir üretim, en az bilimsel yenilikler kadar önemli. Tüm ürünlerimizde olduğu üzere, Amgen olarak biyobenzerlerde de aynı yüksek standartlarla üretim yapıyoruz.

Amgen Türkiye, Amgen'in dünyadaki 9 ana üretim merkezinden birisidir. Şirket olarak 2012 yılın-

da Mustafa Nevzat satın alması ile Türkiye'de ilaç sektöründeki en büyük yatırımlardan birini gerçekleştirmiş olduk. Mustafa Nevzat olarak ilaç sektöründe üst üste iki yıl ihracat şampiyonluklarımız bulunmakta.

Amgen Türkiye bünyesindeki Mustafa Nevzat'ın Yenibosna ve Şekerpınar'da bulunan tesislerimizdeki üretim ve ihracat gücümüz ile önemli bir yatırımcı olarak öne çıkıyoruz. Türkiye'deki 6 Türk menşeli hammadde üreticisinden biri olan Mustafa Nevzat çatısı altındaki üretim tesislerimizde, hâlihazırda birçok tedavi alanında 12 farklı ilacın hammaddesini de üretiyoruz.

Amgen olarak 2012 yılında 700 milyon dolarlık yatırım yaparak Türkiye'ye olan bağlılığımızı gösterdiğimizi düşünüyorum. Son 5 yılda tüm sektörlerde yapılan yatırımlarda ilk 10 yatırım arasında gösterilen bu önemli adımla Amgen olarak Türkiye'de üretim, ihracat, istihdam ve Ar-Ge gücümüzle ile uzun yıllar hastalarımıza hizmet sunabilme kararlılığımızdayız.

Mehmet Numan Haksal

İLKO İLAÇ
Fabrika Müdürü

Üretimde yerelleşme basit bir biçimde bir üretim yeri değişikliği olarak düşünülebilir. Diğer sektörler ile kıyaslandığında üretim operasyonlarının yerelleşme süreci ilaç sektörü için tâbi olduğu yönetmelikler ve mevzuatlar gereği (GMP) oldukça masraflı, süreç bakımından zahmetli ve zaman alan operasyonlardır.

Yerelleşmeyi düşünen bir firmanın Türkiye'de kendi üretim ve kalite anlayışına uygun üretim tesisi bulması ve fizibilite çalışması ile başlayan süreci sonlandırması, en kolay adapte edilebilecek bir ürün için bile minimum 2 senelik bir çalışmayı mecburi kılmaktadır.

Türkiye'de üretim yapan yerli ve yabancı firmalar, 1990'ların sonlarından günümüze çağdaş üretim tekniklerinin ve koşullarının (cGMP) yer aldığı yeni üretim tesislerine geçişi oldukça başarılı bir şekilde yönetmiş ve üretim maliyetleri nedeni ile dünyada batıdan doğruya doğru kayan üretim eğiliminde önemli bir biçimde adından söz ettirebilecek konuma gelmiştir.

Firmalar, bu yenilenme sürecinde hedeflerinde olan yüksek kalitede ürün üretebilecek yeni tesisleri kurmalarının yanı sıra, bu amaca ulaşabilmek adına ileri teknoloji ile donatılmış yeni üretim makinelerini bünyelerine katmak mecburiyeti içerisinde kalmışlardır. Yeni teknoloji, mevcut üretimlerin daha hızlı ve verimli üretilmesine imkân sağlamanın ötesinde yurt içi üretim tesislerinde yüksek oranlarda kullanılabilecek atıl kapasiteleri de beraberinde ortaya çıkarmıştır.

Bu gelişmeler tek başına yabancı firmaların üretim yeri değişikliği için yeterlilik oluşturamamış, TİTCK'in 5 fazda yürütmeye koymuş olduğu yerelleşme stratejisi sayesinde Türkiye'de kurulu üretim kapasitelerinin doldurulabilmesine bir olanak sağlanmıştır diyebiliriz.

Bu sürecin ülke ekonomisine olan katkısı, ithal ilaç için yurt dışına ödenen bedelin yerli üretime kaydırılmasından çok daha fazlasıdır. En büyük katkı, üretim yapan bir tesisin işletme maliyetlerinin ve sürdürülebilir iş standartlarının, ilgili tesisin kurulu kapasitesinin kullanım oranına bağlı olarak pozitif yönde değişmesi olarak belirtilebilir.

İlko İlaç'ın Anadolu'da yapılan en büyük üretim yatırımı olan ve Konya'da bulunan üretim tesisleri, ileri teknoloji ile donatılmış yüksek kapasitede bir tesistir. İlko İlaç'ın her yıl artan satış taleplerini sürekli yeni yatırım olanakları ile beslediğimiz üretim tesislerimizin kapasite doluluk oranını mümkün olan en üst seviyelere taşımak adına yerelleşme projesi kapsamında firmalara da kapımızı açmış bulunmaktayız.

Yerelleşme projesi çerçevesinde İlko İlaç üzerine düşen sorumluluğu yerine getirerek 2015 yılından itibaren bu sürece dâhil olmuştur. Hâlihazırda 14 milyon kutu / yıl üretimi hayata geçirmiş bulunmaktayız. Aynı zamanda farklı global ölçekli firmalar ile yerelleşme kapsamında temaslarımız yoğun bir şekilde devam etmektedir.

"Yerelleşme projesi çerçevesinde İlko İlaç üzerine düşen sorumluluğu yerine getirerek 2015 yılından itibaren bu sürece dâhil olmuştur. Hâlihazırda 14 milyon kutu / yıl üretimi hayata geçirmiş bulunmaktayız. Aynı zamanda farklı global ölçekli firmalar ile yerelleşme kapsamında temaslarımız yoğun bir şekilde devam etmektedir."

İlko İlaç, rekabetin güçlü olduğu bu sektörde aşağıda belirttiğimiz üç adımı ön planda tutarak katma değerli üretime bir kimlik kazandırmaya gayret göstermektedir.

1- Mevcut üretim hatlarının ve yeni yatırımların kapasitelerinin etkin kullanılması: İlko İlaç, sürekli büyümeyi kendisine ilke edinmiş bir organizasyondur. Mevcut üretim yılı ve peşi sıra gelen yılların yatırım stratejilerini belirlerken, satış pazarlama stratejilerine bağlı öngörülü satış hedeflerinin ve gelecek yıllarda Türk tıbbının kullanımına sunacağı yeni ürün-

lerin ihtiyaç miktarına ve çeşitliliğine göre etkin kapasite kullanımı yaratabileceği yatırımları planlamakta ve yeni yatırımların devreye alınması sırasında yüksek kullanım kapasitesine ulaşmasını mümkün kılarak katma değer sağlayacak üretim verimliliğini hedefleyen bir yaklaşım içerisinde.

2- Türkiye’de bulunmayan teknolojinin tesise kazandırılması ile ilko ilaç ürünlerinde ve üretim tesislerinde farklılık ortaya koyulabilmesi: Değişen ve gelişen dünyada tüketiciye sunulan ürünlerin tercih edilme sebebinde farklılık oluşturabilmek, rekabet eden firmalar arasında seçilebilme imkânını ön plana çıkartan en önemli unsur haline gelmiştir.

Bir hastanın tedavisinde aynı anda kullanılması gereken farklı ilaç-

lar, mevcutta tüketiciye kolaylık sağlamak adına kombinasyon ve/veya bi-layer (çift katmanlı) teknoloji kullanılarak servis edilmekte ve bu teknoloji başta ilko ilaç ve bu konuda aynı vizyonda olan firmalar tarafından kullanılmaktadır.

Ancak, tedavi ihtiyacı peşi sıra kullanım (bir ilaç sonrası diğer ilacın kullanımı) gerektiren farklı ilaçlardan oluşması durumunda uygulayabileceğiniz yöntem “Core-In Tablet” olarak adlandırılan yüksek teknoloji sayesinde gerçekleştirilebilmektedir. İlgili makine hâlihazırda ilko ilaç üretim tesislerinde yer almakta ve bu tip ürünleri hasta ile buluşturabilecek teknolojiyi barındırmanın gururunu bizlere yaşatmaktadır.

İlko ilaç, Ar-Ge çalışmalarına verdiği önem ve üretim tesisleri için gerçekleştirmiş olduğu yüksek teknolojiye dayalı yatırımlar ile Türkiye’de bu konuda önder bir firma olma hedefini bir kez daha kanıtlamış bulunmaktadır.

3- Stratejik noktada Türkiye’nin ihtiyacı olan ilaçların yerli bir firma tarafından karşılanabilmesi: Sadece firmaların ticari olarak ayakta kalabilmeleri için katma değer arayışı içerisinde olmasının yanı sıra ülkemize katma değer sağlayabilecek, stratejik ve hastaların erişiminin önemli olduğu ürünler de ilko ilaç nezdinde katma değer ürün / üretim anlayışına girmektedir. Bu kapsamda sosyal sorumluluğumuzun bilincinde Türkiye’nin ilk %100 yerli “MORFİN CR Tablet” projesini hayata geçirmiş bulunmaktayız.

Prof. Dr. Yılmaz Çapan
İLKO İLAÇ
Ar-Ge ve Ruhsatlandırma Direktörü

Günümüzde ilaç üretiminde geleneksel ilaçların yerlerini ileri seviye teknolojilerin kullanıldığı ilaçlar almaktadır. Bu ilaçlar hastaların ihtiyacına göre hastaların ilacı kullanımını kolaylaştıran ve hastanın ilaçtan en yüksek faydayı alması için tasarlanan özel dozaj formlarıdır.

Hastaların daha etkin tedaviye ulaşması için Ar-Ge'ye önem veriyoruz

İlko ilaç, Ar-Ge'ye verdiği önem sayesinde geliştirdiği yeni fikirler ve farklı teknolojilere dayalı ürünlerle hastaların daha etkin tedavi alabilmesinde önemli bir görev üstlenmektedir. Hastaların daha etkin tedaviye kolaylıkla ulaşabilmesi için Ar-Ge'ye, ileri seviye teknolojilere ve dünya standartlarında üretim yapmaya verdiğimiz bu önem Avrupa'nın ileri gelen firmalarının üretimlerini İlko ilaç'a emanet etmelerini sağlamıştır.

Kanser başta olmak üzere birçok hastalığın tedavisinin sağlanması amacıyla yeni ilaç keşiflerinde hızlı gelişmeler yaşanmaktadır. Bu gelişmelerin başında biyoteknoloji esaslı

ilaçların geliştirilmesi gelmektedir. 2021 yılında 1,5 trilyon dolar olması beklenen dünya ilaç pazarının %17'sinin biyoteknoloji, %8'inin ise nanoteknoloji esaslı ilaçlardan oluşması beklenmektedir. Günümüzde biyoteknoloji esaslı ilaçların en önemli sınıflarından birini oluşturan antikörlerin sadece 74 tanesi tedavide etkin olarak kullanılabilirken Faz I/II ve III aşamasında 645 antikörün bulunması gelecekte bu ürünlerin tedavide sahip olacağı büyük yeri göstermektedir.

Biyoteknoloji esaslı ilaç üretimi daha yüksek teknoloji gerektirmektedir

Biyoteknoloji esaslı ilaçlar, küçük molekül yapısına sahip ilaçlarla karşılaştırıldığında biyolojik ilaçların daha kompleks yapıya sahip oldukları görülmektedir. Bu nedenle biyoteknoloji esaslı ilaçların üretimi ve ilaçların istenilen kaliteye sahip olduklarını gösterilmesi daha yüksek teknolojileri gerektirmektedir.

İlko ilaç'ta biyoteknoloji esaslı ürünlerin üretimi ve üstün özelliklere sahip yeni ilaçların geliştirilmesi konusunda Ar-Ge faaliyetleri ve yatırımları ülkemizin gelişmiş ülkelerin yanındaki yerini alması amacıyla yoğun bir şekilde sürdürülmektedir.

İlko ilaç, biyoteknolojide önemli bir oyuncu haline geldi

Bu kapsamda İlko ilaç, 2013 yılı Aralık ayında Türkiye'de bir ilki gerçekleştirerek ülkemizi küresel ilaç endüstrisinin geleceği olarak gösterilen biyoteknolojik pazarın bir oyuncusu haline getirmek üzere adım atmış, Güney Kore menşei biyoteknoloji firması GE-

NEXINE ile ortak İLKOGEN firmasını kurmuştur. Ortaklık kapsamında geliştirilen Fc-Füzyon proteinin Faz II çalışmaları devam etmektedir. Bu ortaklıkla edinilen bilgi ve becerileri Teknopark İstanbul'da kurulan İLKO ARGEM Biyoteknoloji Merkezi'nde TÜBİTAK'ın desteğiyle biyobenzer antikör geliştirmesi projesi ile sürdürmekteyiz.

Yıllık ithalatı milyonlarca liraya mal olan bu antikörlerin biyobenzerlerinin ülkemizde geliştirilmesi ile ülkemizin dışa bağımlılığı azalacak ve hastalarımız ilaçlarına daha uygun maliyetlerle ulaşabileceklerdir. Antikörlerin sadece biyobenzerinin üretimiyle sınırlı kalınması durumunda yapılan yatırımların etkisinin sınırlı olacağını göz önünde bulundurarak, EuroNanoMed programı kapsamında İspanya, İtalya ve Norveç'ten araştırma merkezlerinin katılımıyla "Nano-İmmunoterapi" ve TÜBİTAK tarafından desteklenmesine karar verilen "Nanobiyöstün" ilaç geliştirilmesi araştırmalarımız devam etmektedir.

İlko ilaç olarak üniversite iş birliklerine önem veriyoruz

Yanı sıra İlko ilaç tarafından hazırlanan nanobiyoteknoloji projesi de TÜBİTAK tarafından desteklenerek İlko ilaç ve Hacettepe Üniversitesi iş birliği ile gerçekleştirilecek.

İlko ilaç olarak, tüm bu başlıklarda belirtilen kriterlere uygun olarak geleceğimizi ve yatırımlarımızı yönlendirmeyi sürdüreceğiz. Bizler İlko ilaç olarak yaşam süresini uzatan ve hayat kurtaran yenilikçi ürünlerimiz ve geliştirdiğimiz ilklerle sektöre değer katmaya devam edecek; küresel ilaç endüstrisinin geleceği ve insanlığa sağlayacağı bizim artı değer için çalışacağız.

Fatih Elay

PHARMACTIVE
Teknik Operasyonlardan Sorumlu
Genel Müdür

Pharmactive Aralık 2010'da kuruldu. Üretim tesisinin temelini Şubat 2011'de atan Pharmactive, 200 milyon doların üzerinde bir yatırımla, yıllık 330 milyon kutu üretim kapasiteli bir fabrikayı ülkemize kazandırdı. 108 bin metrekare alana kurulu Pharmactive üretim tesisi, 42 bin 500 metrekare kapalı alana sahip 1. etabı ile Türkiye'nin en büyük ve en modern üretim tesislerinden biri.

Tesis, 2. etap bittiğinde 80 bin metrekare kapalı alana çıkarak 550 milyon kutunun üzerinde üretim kapasitesiyle Avrupa'nın sayılı ilaç üretim tesislerinden

biri olacak. Pharmactive, farklı terapötik alanlarda yenilikçi yaklaşımla geliştirdiği ilaçlarını üstün kalite, hasta odaklı anlayış ve deneyimli ekibi ile doktor, eczacı ve hastaların hizmetine sunuyor. Başarıyı sürdürülebilir kılmak için Ar-Ge merkezinde yeni yüksek teknolojiye eşdeğer ilaçlar geliştirerek portföyünü geliştiriyor.

Yerli üretimi ülkemiz adına çok değerli buluyoruz

Öncelikle belirtmek isterim ki ilaç üretiminde yerleşme son derece doğru ve önemli bir karar. Dünyada bunu uygulamak isteyen çok sayıda ülke var; fakat her ülke başaramıyor. Türkiye ise bu konuda kayda değer bir başarı göstermeye devam ediyor.

İlaç sektörü kesinlikle stratejik sektörlerin önde gelenlerinden biridir. Sadece ekonomik anlamda değil, toplum sağlığı açısından da çok önemli. Bu noktada son yıllarda devletimizin yerli üretim konusundaki özel hassasiyetini ülkemiz ve toplumumuz adına çok değerli buluyoruz.

Türk ilaç sektörü, teknolojisi ve kalite standartlarıyla olduk-

"Türk ilaç sektörü, teknolojisi ve kalite standartlarıyla oldukça ilerlemiş durumdadır.

Biz de Pharmactive olarak, yerli üretime geçiş ihtiyacı olan firmalara hizmet verme konusunda ciddi adımlar attık ve çözümler sağladık."

ça ilerlemiş durumdadır. Biz de Pharmactive olarak, yerli üretime geçiş ihtiyacı olan firmalara hizmet verme konusunda ciddi adımlar attık ve çözümler sağladık. Hatta bu konuda başı çeken öncü firmalardan biri olduk.

Yerleşmenin sağladığı ve gelecekte de sağlayacağı temel etkiler, Türk ilaç sektörünün nitelik ve kalite standartları bakımından daha da kuvvetlenmesi ile beraber, zengin bir ilaç üretim yeteneğine ve portföyüne kavuşmasıdır.

“Yerleşmenin sağladığı ve gelecekte de sağlayacağı temel etkiler, Türk ilaç sektörünün nitelik ve kalite standartları bakımından daha da kuvvetlenmesi ile beraber, zengin bir ilaç üretim yeteneğine ve portföyüne kavuşmasıdır.”

Çözüm ortağı olmak ve stratejik ilişkiler çerçevesinde ihtiyaçlara cevap vermek temel yaklaşımımız

Pharmactive olarak kendi ürünlerimizi üretmenin yanı sıra farklı firmalara üretim hizmeti de veren bir firmayız. Hatta bu üretim konusunda bir yan iş olarak değil de asli işlerimizden biri olarak görmekteyiz. Bir tedarikçi olmaktan ziyade çözüm ortağı olmak, stratejik ilişkiler çerçevesinde birçok ihtiyaca cevap verebilmek temel yaklaşımımızdır. PharmAR-GE’de sadece jenerik ürünler değil, katma değerli jenerik ürünler de teknolojiye dayalı olarak geliştiriliyor. Pharmactive’in en önemli özelliği bugüne kadar pazara sunduğu ürünlerin hepsini kendisinin geliştirmiş olması.

Üretim kapasitemiz, teknolojimiz ve kalite standartlarımız, üretim yeri arayışında olan firmaların dikkatini çekmektedir. Ağırlıklı olarak çok uluslu şirketlere hizmet vermekteyiz.

2019 yılı sonuna kadar birçok ülkede satışa başlanmış olunacak

Üretilen ürünlerin ihracatına da büyük önem veriyoruz. Şu ana kadar 28 ülkede 350 ruhsat başvurusu yaptık. Bu sayı her geçen gün artıyor. Avrupa, Ortadoğu, Afrika, Rusya ve BDT bölgesinde 50 ülkede Pharmactive ürünlerinin satışına başlamış bulunuyoruz. İhracat pazarları arasında ABD ve Uzakdoğu ülkelerini de katmayı planlıyoruz. 2022 yılında toplam cironun en az %25’ini

ihracattan sağlayarak ülkemiz ekonomisine katkıda bulunmayı arzuluyoruz.

Biyoteknoloji ile katma değerli üretime destek olmayı hedefliyoruz

Katma değerli üretimi, hacim bakımından hafif ancak değer bakımından yüksek olarak ifade edebiliriz. Birçok sektörde olduğu gibi ilaç sektöründe de ön plana çıkmaktadır. Tedavi etkinliği bakımından da konvansiyonel ilaçlara nazaran yeni nesil teknikler ile üretilen ilaçlar, daha yüksek katma değere sahiptir. Bu alanda ilk aklı gelen ürün gruplarından biri biyoteknolojik ürünlerdir. Biz de Pharmactive olarak bunun gerisinde kalmadık ve biyoteknoloji alanına yatırım yaptık. Master hücreden biyolojik ilaç geliştirme ve üretiminde oldukça yüksek bir teknolojiye ve bilgi birikimine sahip Güney Kore’de, yenilikçi ürünleriyle öne çıkan Polus firması ile global yatırım ortaklığı yaparak Türkiye’de bir üretim tesisi kurma konusunda anlaşmaya vardık. Bu kapsamda Pharmactive, üretilen ürünlerin 34 ülkede satış ve pazarlama hakkını da aldı.

Ecza. Barış Özyurtlu

BERKO İLAÇ
Genel Müdürü

10. Kalkınma Planı ile Sağlık Endüstrilerinde Yapısal Dönüşüm Programı Eylem Planı'nın ana hedeflerinden biri olarak yurt içi ilaç ihtiyacının değer olarak %60'ının yerli üretimle karşılanması hedefine ulaşmak amacıyla ilaçta yerelleşme çalışmalarına hız verilmiştir.

Yerelleşme politikası 5 ayrı etapta değerlendirmeye alınmıştır. 1. etap tamamlanmış, 2. etap kısmen tamamlanmış, sonraki etaplar için de takvim oluşturulmuş olup süreçler başarıyla devam ettirilmiştir.

Yerelleşme politikasının yerli ve yerel üretim yapan firmalara ciddi katkıları olmuştur. Birçok firmanın boş ve atıl kapasitelerinin dolması sağlanmıştır.

Yüksek oranda boş kapasite ile çalıştırılıp zarar eden birçok yerli ilaç firmasının üretim tesisleri kâr etmeye başlamıştır. Aynı zamanda ülkemizde bu sayede istihdam alanı oluşmuştur.

İthal ürünlerin üretim aşamaları ile ilgili maliyet bedelleri ülkemize kaydırılarak cari açığın azaltılmasına katkı sağlanmıştır.

Geçmiş dönemlerden beri ülke pazarında yer alan ithal ilaçların oranlarının yüksek olması sebebi ile cari açık oluşmaktadır. Türkiye ilaç pazarına satış yapan yabancı firmaların ülkemizde sattıkları ürünleri Türkiye'de üretmesi sağlanarak ürünlerin üretim aşamaları maliyetlerine ödedikleri ücret tutarlarının ülkemizde kalması sağlanmaktadır.

"Yeni yatırımımız ile mevcut kapasitelerimiz ikiye katlanmış olacak ve bazı üretim hatlarımızda boş kapasiteler oluşabilecektir. Bu kapasitelerimizi yerelleşme kapsamında değerlendiriyoruz ve firmalarla bu bağlamda iletişim halindeyiz."

Ayrıca kaliteli ve ucuz üretim avantajını görüp değerlendirmek isteyen yabancı firmalar çevre ülkelere sattıkları ürünlerin bir kısmını da ülkemizde üretmektedirler.

Yerel üretime geçiş süreçlerinde yabancı firmaların yaşadıkları sıkıntılar paylaşılmış olup yerel üretime geçiş yapmayı kabul eden firmalara kurum tarafından gerekli kolaylıklar sağlanmıştır.

Yerelleşme politikası kapsamında öncelikle ithal edilen ürünlerin üretim aşamaları ile ilgili maliyetler yerelleştirmiş ve yerelleştirilmeye devam edilmektedir.

Ayrıca ülkemiz için stratejik önem arz eden, yüksek oranda ithalatı yapılan ve üretilmesi halinde dış pazarlarda talep görebilecek hammaddeler tespit edilip üretimlerinin ülkemizde yapılabilmesi için çalışmalar başlatılmıştır. Konu ile ilgili olarak sektör teşvik edilmeye çalışılmaktadır.

Üretim hatlarımızda oluşabilecek boş kapasiteleri yerelleşme kapsamında değerlendiriyoruz

Berko İlaç olarak, üretim tesisi yatırımlarımızı Temmuz 2018 itibarıyla tamamlayarak ilaveten 11.000 m² yeni üretim alanına sahip olacağız. Toplamda 21.000 m² üretim alanımız olacak. Kapsül, kaplı / kapsız tablet, saşe, şurup, damla formları, pomat, krem ve suppozituar formundaki ürünlerin üretimleri tesislerimizde yapılabilmektedir.

Yeni yatırımımız ile mevcut kapasitelerimiz ikiye katlanmış olacak ve bazı üretim hatlarımızda boş kapasiteler oluşabilecektir. Bu kapasitelerimizi yerelleşme kapsamında değerlendiriyoruz ve firmalarla bu bağlamda iletişim halindeyiz.

Bilim ve teknolojiyen üst düzeyde faydalanıp yeni orijinal ürünler geliştirilmeli

Yerelleşme çalışmaları kapsamında yüksek teknolojiye ilaçlara yönelik çalışmalar da sürdürülmektedir.

Katma değeri yüksek ürünler için bilim, teknoloji ve Ar-Ge çalışması olan yüksek kârlılığa sahip ürünler diyebiliriz.

Genelde yüksek teknolojiye sahip ürünlerin katma değerleri çok yüksektir. Katma değerli üretim deyince de bu tür ürünlerin üretimleri akla gelmelidir.

Bu tür ürünler genelde yabancı firmaların tekelinde olup çoğu ürünler de patentlidir. Patent süresi dolan ürünlerin de katma değeri hızla düşmekte ve azalmaktadır.

Ülke olarak genelde bu tür ürünlerde dışa bağımlıyız ve bu tür ürünleri ithal etmek zorunda kalıyoruz. Bu bağımlılıklardan kurtulmak için Türkiye'de üniversite-kamu-endüstri iş birliktelikleri ile Ar-Ge merkezleri kurularak bilim ve teknolojiden en üst se-

”Berko İlaç olarak, mevcut Ar-Ge birimimizi Ar-Ge Merkezi'ne dönüştürüp teknik yeterliliği ve kapasiteyi artırıyoruz. Bu sayede yüksek teknoloji ürünler geliştirmeyi, farklı firmalarla iş birliği yapmayı planlıyor ve hedefliyoruz.”

viyede faydalanıp patentli yeni orijinal ürünler geliştirilmelidir.

Yerli ve yabancı firma ortaklıkları ile ülkemize teknoloji transferi sağlanabilir

Bir başka yöntem de bu tür ürünlerin ülkemizde üretilmesini (yerelleştirilmesini) sağlayıp teknolojinin ülkemize transferinin sağlanması olabilir. Bunun için yüksek teknolojiye sahip ürünleri üreten firmalara ülkemizde uygun koşullar sağlanıp yerli firmalar ile iş birliği koşulları dayatılmalıdır. Yerli ve

yabancı firmaların ortak girişimleri ile yerel üretim yapmaları ve zaman içerisinde teknolojinin ülkemize transferi sağlanabilir.

Berko İlaç olarak, mevcut Ar-Ge birimimizi Ar-Ge Merkezi'ne dönüştürüp teknik yeterliliği ve kapasiteyi artırıyoruz. Bu sayede yüksek teknoloji ürünler geliştirmeyi, farklı firmalarla iş birliği yapmayı planlıyor ve hedefliyoruz. Berko İlaç Üretim Tesisleri'nin rezerve alanları mevcut, Türkiye'de iş yapmak isteyen firmalarla anlaşma yapabiliriz.

Nesrin Süver
IE MENARINI
Fabrika Direktörü

Türkiye ekonomisi son yıllarda önemli bir dönüşüm içine girdi. Bu dönüşümün tetikleyicisi ise küresel ekonomideki gelişmeler oldu. Birçok ülkenin devlet yönetimleri de küresel ekonomide daha büyük bir oyuncu olabilmek için yüksek teknolojiyi yerli üretici kanallarını artırma yoluna yöneldiler. Özellikle ilaç gibi çok uluslu sektörlerde üretimde yerleşme çalışmalarını neredeyse zorunlu kılacak tedbir ve teşvikleri uygulamaya alarak adeta birbirleriyle rekabet etmekte.

Firmalar açısından bakıldığında da durum farklı sayılmaz. Firmaların menfaatleri doğrultusunda sermayenin hızla hareket edebilmesi, küresel ve çok uluslu şirketlerin üretimlerini farklı ülkelerde gerçekleştirmesine olanak sağlamıştır. Fakat buna tezat oluşturacak şekilde ölçek ekonomisi, fikri mülkiyet haklarının korunmasına yönelik eksik / yetersiz düzenlemeler gibi kritik karar faktörleri, mümkün olduğunca az noktada üretim yapılmasını tercih edilmiş kılmiştir.

Sektörün büyüme öngörüsü birçok büyüyen pazara göre iddialı

Dünya ilaç sektörüne baktığımızda Türkiye hem satış büyüklüğü hem de gelecek vadetmesi açısından kritik bir öneme sahiptir. 2021'e kadar olan tahminler, dünya ilaç pazarında %3-6 büyüme beklentisi sunarken bu oran gelişmiş pazarlarda azami %5, ülkemizin de dâhil olduğu gelişmekte olan pazarlarda ise azami %9 olarak beklenmektedir. Bununla birlikte Türkiye ilaç sektörü için büyüme öngörüsü %11-14 aralığı ile diğer büyük veya büyüyen pazarlara göre oldukça iddialıdır.

Türk ilaç endüstrisi, nüfusun hemen hemen tamamına yakınının devlet sağlık güvencesine ve ilaç erişimine sahip olması sebebiyle, devlet politikaları arasında öncelikli ve önemli iyileştirmelerin gözetildiği, bu amaçla hazırlanan düzenleme ve eylem planlarının devreye alındığı sektörlerden biri olmuştur. Hükümetlerin uzun yıllardır sürdürdüğü sağlık reformlarının bir parçası olarak birden fazla jeneriği olan, ithal ruhsatına sahip, imâl payı %50 ve üzerinde olan ürünlerin yerel üretime geçmesini, 2016 fiyatlarıyla 6 milyar liralık ithalden yerli üretime geçiş olmasını ve bu sayede ilaç sektörünün %60-%40, yerli üretim lehine bir dengeye gelmesini amaçlayan "yerelleşme uygulaması" da bu kapsamda yerini almıştır.

Türkiye'nin bir üretim üssü haline gelmesi ve ihracatın artırılması bu sürecin faydaları arasında

Bu sürecin, potansiyel olarak ül-

kemize birçok katkı sağlayacağını varsayabiliriz. Bu katkıların en başında, yerli ilaç sanayinin güçlenmesi, gelişmesi, kapasite kullanımları ve verimliliğinin artırılması geliyor. Bunun yanı sıra maliyetlerin düşmesi, istihdam yaratılması ve ilaç üretimindeki işgücü niteliğinin artması, sonrasında ise yüksek teknolojinin yerli üretim tesislerine entegre edilmesi, Türkiye'yi bir üretim üssü haline getirip ihracatın artırılması ve yine dolaylı olarak cari açığın kapanmasına hem ithalatı azaltma hem de ihracatı artırma yönleriyle fayda sağlanması olarak sıralayabiliriz.

"Dünya ilaç sektörüne baktığımızda Türkiye hem satış büyüklüğü hem de gelecek vadetmesi açısından kritik bir öneme sahiptir."

Ayrıca kamuoyunda açıklanan 2023 hedefleri doğrultusunda, 2023 yılında Türkiye'nin 500 milyar dolar ihracat hacmine ulaşması ve GSYİH içinde Ar-Ge payının %3'e çıkması beklenmektedir. Türkiye ilaç sektörü genelinde gerçekleştirilecek üretimde yerleşme teşvikleri ve Ar-Ge çalışmaları sayesinde bu hedeflerin gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Bu sürecin diğer bir faydası da genel ilaç sektörünün algısı üzerine olacaktır. Özellikle devlet bütçesine etkisi açısından, maliyet merkezli olmaktan ziyade hak ettiği şekilde değer ya-

ratan bir sektör olduğumuzu da vurgulama şansı sağlayacaktır ve tüm sektör için olumlu bir imaj oluşturmaktadır.

Yerli üretim ile birlikte bir takım altyapı ve kaynak düzenlemelerinin de hazırlanmış olması kritik

Sektör olarak arzumuz, yerelleşme programının ülke ve endüstri yararına olacak şekilde destek ve teşvik ile yönetilmesidir. Geri ödeme veya farklı yatırımlarla yapılan uygulamalar hem potansiyel risk oluşturmakta hem de yerelleşmedeki pozitif kabulü negatif yönde etkilemektedir.

Yerli üretimin özendirilebilmesi daha etkin, başarılı ve teşvik edici olabilmesi için bir takım altyapı ve kaynak düzenlemelerinin de ön hazırlık çerçevesinde hazırlanmış olması son derece kritiktir. Bunların arasında yerli üretim ve ithal ürünlerin ruhsat süreçlerinin düzenlenmesi, yerli üretimi teşvik edecek geri ödeme ve fiyat politikaları geliştirilmesi, vergi düzenlemeleri yapılması, veri ve patent gizliliğine ilişkin yasal düzenlemelerin oluşturulması bulunmaktadır.

Geçtiğimiz yılsonunda ürün ithal edebilmeye yönelik, Türkiye'nin PIC/S üyeliği için uzun yıllardır süren gayretlerin sonucu olumlu bir adım atıldı. Dileriz ki bu süreç de en kısa sürede tamamlanır ve gelişmiş ülkeler seviyesinde ve zamanlamasında yeni ürünlerin ülkemize gelebileceği bir düzenleme yapılır.

Bu proje ile biz de ithal ürünlerimizi mevcut tesisimizde üretmek için proje başlattık

64. Hükümetin 2016 Eylem Planı

maddelerinden biri olan yerelleşme projesinin nihai hedefi %60 oranında yerli sermaye üretime ulaşmak, bugün İbrahim Etem Menarini olarak operasyonlarımızda yerine getirdiğimiz bir kriterdir. Türk ilaç pazarındaki yaklaşık 100 milyon kutuluk satışımızın, kutu satışlarında %68'i, satış değeri üzerinden de %58'i yerli üretimle karşılanıyor.

"Bu sebeple yerelleşme projesinin ülkemize sağlayacağı katkıya inancımız ve desteğimiz tam. Bu çerçevede, ilaç alımının mümkün olduğu kadar yerel üretimden sağlanması hedefine paralel olarak, kapsam dâhilindeki ithal ürünlerimizi mevcut tesisimizde üretmek için bir proje başlattık."

Bu sebeple yerelleşme projesinin ülkemize sağlayacağı katkıya inancımız ve desteğimiz tam. Bu çerçevede, ilaç alımının mümkün olduğu kadar yerel üretimden sağlanması hedefine paralel olarak, kapsam dâhilindeki ithal ürünlerimizi mevcut tesisimizde üretmek için bir proje başlattık. İtalya merkezimizin de onayı ile bu projede 40 milyon kutu bitmiş ürüne denk gelecek, yeni bir katı üretim ve ambalajlama alanı oluşturulması için çalışmalarımızı başlattık. Proje-

nin bütçesi yaklaşık 15 milyon euro. Proje kapsamında birçok yeni nesil ve yüksek teknoloji ürünü, tam otomasyonlu makine ve ekipman kullanılacaktır.

Yaptığımız yatırımların 2018 ve 2019'da devreye girmesiyle, verdiğimiz taahhütler ile uyumlu bir şekilde kutuda %95'in, satış değeri bağlamında ise %90'ın üzerinde yerli üretim yapacağız.

Antibiyotiklerin şirket tarihçesinde farklı bir önemi var

Firma olarak sağlık politikalarına paralel izlediğimiz bir diğer uygulama ise antibiyotik kullanımına yönelik akılcı ilaç tüketimini desteklemek. 1955 yılında yabancı bir şirket ile yaptığımız teknik uzmanlık anlaşması ile ilk yerli antibiyotik üretimine başlamıştık. O günden günümüze antibiyotik sınıflarının hemen hemen her alanında üretim, tanıtım ve satış faaliyetleri yürütüyoruz. Bu açıdan, antibiyotiklerin İbrahim Etem Menarini tarihçesinde farklı bir önemi var.

60 yılı aşkındır bu alandaki en güçlü yerli üretici olmamıza rağmen, "İnsan için değer" vizyonumuz ve "Ülkemizin ilk ve köklü ilaç firması olarak insana, yaşama ve geleceğe değer katma" misyonumuzla, akılcı ilaç kullanımı ile sağlanacak toplumsal faydayı gözetmekteyiz. Şirketimize ekonomik kayıplar yaratsa da ilacın doğru hasta ve hastalık durumunda, sadece hekim kontrolünde kullanılması gerekliliğinin iletişimini ulaşılabildiğimiz tüm mecralarda destekliyoruz.